

UVNITŘ
NAJDETE PLÁKÁTEK
S RADAMI PRO SNADNÉ
KOMPOSTOVÁNÍ.



KOMPOSTOVÁNÍ

v zahradních kompostérech

Z OBSAHU

Co je kompostování / Kompostování v kompostérech /
Jak postupovat při kompostování / Chyby při kompostování /
Kvalita a použití kompostu / Kompostovací plakátek

Naše odborné rady, jak správně kompostovat



Každý obyvatel České republiky vyprodukuje v průměru 537 kg komunálních odpadů. Tyto odpady v drtivé většině skončily na skládkách (45 %) a v zařízeních na energetické využití odpadu „spalovny“ (12 %). Jen malá část byla vybrána v rámci tříděného sběru a následně materiálově využita (38 %).

Velké množství vyhazovaných odpadů působí škody na životním prostředí, ale také zbytečně ekonomicky zatěžuje občany a místní samosprávy. Kolik odpadů vyprodukujeme, ale i to, jak budeme s odpadem dále nakládat, přitom může ovlivnit každý z nás. Můžeme tak učinit například zapojením se do tříděného sběru odpadů.

Ještě účinnějším a jednodušším způsobem, jak můžeme snížit množství vyhazovaných odpadů až o polovinu, je domácí kompostování. Biologický odpad, který je na to vhodný, totiž tvoří váhově největší část komunálního odpadu (45 až 60 %). Každý, kdo bydlí v rodinném domě nebo má zahradu, jej může jednoduše svépomocí zpracovat.

Textovou část brožury připravil **Branislav Moňok** z občanského sdružení Priatel'ia Zeme SPZ (www.priateliazeme.sk/spz) ve spolupráci s odborným týmem společnosti JRK Česká republika (www.meneodpadu.cz).

Rok vydání 2020 / 5. vydání

1. CO JE KOMPOSTOVÁNÍ?



Kompostování je přírodní, člověkem řízený proces, při kterém dochází k rozkladu biologických odpadů za přístupu vzduchu. Působením mikroorganismů a půdních organismů tak vzniká organické hnojivo – kompost. Přeměna (rozkladný proces) biologických odpadů probíhá v kompostovišti stejným způsobem jako v půdě. Při kompostování se ji však snažíme technologicky ovládat s cílem získat co největší množství kvalitního hnojiva – kompostu – v co nejkratším možném čase. K tomu, aby přeměna proběhla v požadovaném čase a s požadovaným výsledkem, musíme pro rozkladné mikroorganismy a půdní organismy zajistit vhodné životní podmínky.

Stejně jako člověk potřebují pro svůj život:

- › dostatečné množství různorodé a vyvážené potravy,
- › optimální velikost potravy,
- › dostatek vzduchu,
- › dostatečnou vlhkost.

V této brožuře vám nabízíme návod na jedinečný, jednoduchý a generacemi ověřený způsob využití biologického odpadu – kompostování. Je to nejstarší popsaná recyklační technologie. My si ukážeme její moderní verzi přizpůsobenou pro zahrady a domácnosti – kompostování v kompostérech.



2. **KOMPOSTOVÁNÍ V KOMPOSTÉRECH**

VÝHODY KOMPOSTOVÁNÍ V KOMPOSTÉRECH

Hlavní výhodou kompostování v plastových kompostérech je to, že dokážeme jednodušším způsobem cíleně korigovat rozklad kompostovaného materiálu. To znamená, že použitím vhodného kompostéru minimalizujeme vliv vnějšího prostředí, jako jsou povětrnostní podmínky, ale také střídání dne a noci, na rozkladný proces.

Kompostéry:

- › zabraňují nadměrnému zamokření kompostovaného materiálu,
- › zabraňují nadměrnému vysušování kompostovaného materiálu,
- › snižují intenzitu světla (pro rozklad je nutná tma),
- › umožňují kompostování „za tepla“ i při menším objemu kompostovaného materiálu, což zajišťuje vyšší stupeň hygienizace a likvidace klíčivosti plevelů,
- › zabraňují nežádoucímu přiletu semen plevelů z vnějšího prostředí,
- › omezují přístup nežádoucích živočichů a hmyzu ke kompostovanému materiálu,
- › jsou estetičtější řešením v porovnání s obyčejnými hromadami biologického odpadu.

Výše popsané výhody plastových kompostérů nám mohou zajistit bezproblémový rozklad kompostovaného materiálu, který dokážeme oproti jiným způsobům zkrátit v některých případech až o polovinu.

”

Kompostovat se dá různými způsoby – na hromadě, v podomácku vyrobených zásobnících z různého materiálu a konstrukce nebo v zakoupených plastových kompostérech. Záleží jen na vás, který způsob si zvolíte.

“





JAK SI VYBRAT SPRÁVNÝ KOMPOSTÉR?

Na základě dlouholetých zkušeností lidí z praxe, kteří kompostují v různých plastových kompostérech, a nezávislých odborníků se dají požadavky na kvalitní kompostér shrnout do čtyř bodů:

- › **Kompostér má mít co největší počet provzdušňovacích otvorů**, nebo provzdušňovací otvory kombinované se systémem vnitřního žebrování, které zajišťují rovnoměrné proudění vzduchu uvnitř kompostéru. Dostatečný přísun vzduchu zabraňuje vzniku hnilobného procesu a s ním spojenému zápachu.
- › **Kompostér by měl být vyroben z kvalitního a zdraví neškodlivého materiálu** (HDPE apod.). To je podmínka stability a dlouhé životnosti kompostéru.
- › **Kompostér by měl mít správný poměr objemu a vlastní váhy** (např. 800litrový kompostér by měl vážit min. 20 kg). To zajišťuje vyšší stabilitu a prevenci před praskáním způsobeným tlakem naplněného kompostéru a před ohýbáním způsobeným manipulací a změnami počasí.
- › **Konstrukce kompostéru by měla umožnit snadnou manipulaci s kompostovaným materiálem a kompostem** (mírně kónický tvar, spodní dvířka nebo boční otevírání). Oceníme to hlavně při jeho plnění, překopávání a při výběru hotového kompostu.

Zvažte tyto 4 faktory před koupí kompostéru a zvýšíte tak šanci, že vám výrobek vydrží 10 a více let a dlouhodobě splní účel, pro který byl zakoupen. Velikost kompostéru závisí na rozloze zahrady, intenzitě jejího obhospodařování a množství biologického odpadu, který chceme kompostovat. Obecně

platí zásada, že na každých 100 m² zahrady potřebujeme minimálně 100 až 200litrový kompostér. Velikost záleží na naší aktivitě při kompostování – při aktivním kompostování stačí i 100litrový, při méně aktivním 200litrový.

JAK A KDE UMÍSTIT KOMPOSTÉR?

Kompostér si můžeme umístit na kterémkoli místě zahrady. Doporučujeme však zohlednit některé zásady a pravidla, která jsou léty ověřená v praxi.

Kompostér umístíme tak, aby:

- › byl na našem pozemku nebo abychom k jeho umístění měli souhlas vlastníka pozemku,
- › nebyl v blízkosti zdroje pitné vody ani v zaplavované oblasti,
- › byl zajištěn kontakt biologického odpadu s půdou (zlepšíme tím přístup mikroorganismů a půdních organismů ke kompostovanému materiálu),
- › donášková vzdálenost nebyla velká (co nejblíže u zdroje biologického odpadu),
- › byl kolem zásobníku dostatečný prostor pro manipulaci s nářadím,
- › byl přístupný i za deštivého počasí (chodník vysypaný dřevní štěpkou, šterkem nebo zpevněný chodník),
- › nebyl vystaven přímému slunci (ideálně v polostínu pod stromem),
- › nepřekážel sousedům.





3. JAK POSTUPOVAT PŘI KOMPOSTOVÁNÍ

”

O kompostování toho bylo napsáno již hodně. My jsme za vás množství různých postupů vyzkoušeli a nyní uvedeme pouze ty rady, které se nám v 15leté praxi nejvíce osvědčily.

“



CO SE DÁ A NEDÁ KOMPOSTOVAT

V podstatě můžeme kompostovat veškerý biologický odpad, který vzniká v domácnosti, zahradě a při chovu hospodářských zvířat. Ideální je co nej-různorodější směs materiálů.

Z materiálů vhodných pro kompostování nám mohou při domácím kompostování způsobit potíže pouze zbytky vařených jídel (lákají zvířata, brzy podléhají zkažení a následně nepříjemně zapáchají). Proto dáváme do kompostu pouze vařená jídla rostlinného charakteru v malých množstvích a mícháme je s větším množstvím suchého savého materiálu.

Klíčivosti houževnatých plevelů a jejich semen zamezíme, pokud je necháme před kompostováním zkvásit v nádobě s vodou. V létě nám na to stačí cca 15–20 dní (až se nám při míchání přestane tvořit pěna).

VHODNÉ A NEVHODNÉ MATERIÁLY NA KOMPOSTOVÁNÍ

Seznam vhodných a nevhodných materiálů na kompostování naleznete v příloženém letáčku **KOMPOST**.

ČTYŘI ZÁKLADNÍ PRAVIDLA KOMPOSTOVÁNÍ

Pro to, aby proces kompostování proběhl úspěšně, je potřeba vytvořit optimální podmínky pro činnost a rozvoj mikroorganismů a půdních organismů, které se na kompostování podílejí. K tomu doporučujeme dodržet čtyři základní pravidla:

a./ Zajistíme správnou velikost materiálu

Materiály, které jsme nasbírali, musíme před zamícháním do kompostu upravit na správnou velikost. Nejdůležitější to je v případě hůře rozložitelných materiálů (uhlíkatých) – dřevo, stonky starších rostlin, tvrdší části zeleniny, sláma, kukuřičné stonky... Jejich velikost by neměla přesáhnout velikost palce na ruce. Měkké šťavnaté materiály (dusíkaté), které jsou snadno rozložitelné, není nutné zmenšovat.

Úpravu velikosti materiálů můžeme provést pučením, sekáním, lámáním, stříháním... Nejideálnější je ovšem použití drtičky.

Platí, že čím jsou částice menší, tím se rychleji zkompostují. Stejně tak nám i menší velikost materiálů zjednoduší práci např. při míchání a překopávání.



”

SKLADOVÁNÍ UHLÍKATÝCH MATERIÁLŮ

Jelikož uhlíkaté materiály vznikají na zahradě většinou v jiném období než dusíkaté, je vhodné si je upravené uskladnit. Skladovat je můžeme např. v pytlích vedle kompostéru. Tak je budeme mít připraveny k použití vždy, když nám na zahradě nebo v domácnosti vzniknou dusíkaté materiály (kuchyňský bioodpad, tráva...).

“



b./ Kompostujme a směšujme všechny materiály

Základním předpokladem pro dobrý rozklad je vyvážené mísení materiálů. Do kompostéru bychom je neměli dávat jen tak bezhlavě. Každý druh má totiž jiné vlastnosti. Platí, že dusíkaté materiály (hnůj, trus, posečená tráva, kuchyňský biologický odpad, zelené posklizňové zbytky ze zahrady...), které jsou většinou měkké, šťavnaté a zelené, musíme smísit s uhlíkatými (dřevní štěpka, piliny, hobliny, listí, sláma, papír...), které jsou většinou tvrdé, hnědé, suché. Jejich objemový poměr by se měl co nejvíce přibližovat k 1:1.

Pokud budeme kompostovat veškerý zahradní odpad se zbytky z kuchyně, měli bychom se přiblížit ke správné surovinové skladbě. Optimální poměr uhlíku a dusíku (C:N) ve smíchaném kompostovaném materiálu je 30–35:1 ve prospěch uhlíku (viz tabulka č. 1). Důležité je, aby se tyto materiály opravdu míchaly a neukládaly ve vrstvách.



Tabulka č. 1: Poměr C:N v různých materiálech (průměr naměřených hodnot).

DUSÍKATÉ MATERIÁLY	C:N	UHLÍKATÉ MATERIÁLY	C:N
Posečená tráva	20:1	Dřevní štěpka	145:1
Odpad ze zeleniny	20:1	Odřezky z keřů	125:1
Plevel (mladé rostliny)	23:1	Sláma obilovin	94:1
Bioodpad z domácnosti	25:1	Stařina z luk	50:1
Koňský hnůj	25:1	Listy ovocných stromů	38:1
Ovčí hnůj	17:1	Listy lesních stromů	50:1
Hovězí hnůj	20:1	Hrabanka jehličnanů	65:1
Drůbeží trus	10:1	Kukuřičné stonky	90:1

c./ Zajistíme dostatečný přístup vzduchu

Kompostování je aerobní proces – za přístupu kyslíku. Proto se musíme v maximální míře snažit zajistit dostatečné provzdušnění kompostovaného materiálu.

Výše bylo uvedeno, že čím menší částice do kompostu dáváme, tím se nám rychleji zkompostují. Platí však i toto pravidlo: **čím jsou menší částice, tím je mezi nimi méně dutinek, kde se může udržet vzduch.** Bez něj však kompost pouze hnije a zapáchá. Proto je třeba zvolit kompromis a odhadnout optimální strukturu směsi materiálu (mísit menší s většími materiály). Na přístup vzduchu bychom měli myslet už při výběru kompostéru. Nesmíme zapomenout na větrací otvory, které umožní samovolné provzdušňování. Proto není vhodné kompostovat v úplně uzavřených nádobách, jámách apod.

Další z možností, jak zajistit dostatek vzduchu v kompostu, je jeho překopávání. Když chceme vyrobit kompost do 1 roku, musíme biologický odpad promíchat minimálně 2–3×, když ho chceme vyrobit za 3–4 měsíce, musíme promíchávat minimálně 1× týdně. Ideální je sledovat, co se děje v kompostu a překopávat podle potřeby (viz kapitola 4. Chyby při kompostování).





ZÍSKEJME JEDNODUCHÝM ZPŮSOBEM KVALITNÍ HNOJIVO PRO NAŠI ZAHRÁDKU – KOMPOST

VYTRHNĚTE A POVĚSTE TENTO PRAKTICKÝ PLAKÁTEK NA VIDITELNÉM MÍSTĚ U VÁS DOMA. NAPŘÍKLAD NA LÉDNIČKU NEBO NA NÁSTĚNKU, ABYSTE MĚLI POŘÁD JASNO V TOM, CO VŠECHNO MŮŽETE KOMPOSTOVAT.

CO PATŘÍ DO KOMPOSTÉRU?



Zbytky z čištění
a zpracování ovoce
a zeleniny



Menší množství
rostlinných jídel a chleba



Shnilé ovoce
a zelenina



Skořápky z vajec a ořechů,
pecky a makovice



Nasekané kukuřičné
stonky a klasy



Nasekané větve
z křovin a stromů



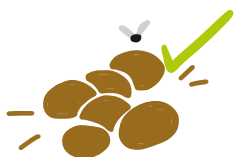
Květiny, tráva, seno,
sláma, listí



Piliny, hobliny,
dřevní štěpka



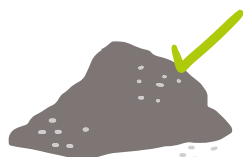
Plevel, posklizňové
zbytky z pěstování



Hnůj z chovu
hospodářských zvířat



Papírové kapesníky
a ubrousky

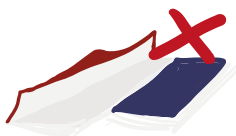


Studený popel
z čistého dřeva

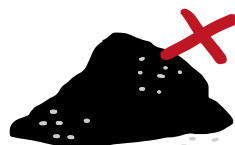
CO NEPATŘÍ DO KOMPOSTÉRU?



Zbytky masa, ryby
a výrobky z nich



Barevně potištěný
papír



Popel z uhlí
a koksu



Piliny a zbytky dřevo-
trísy, lakované
a natřené dřevo



Velké množství
vařené stravy



Mléko a mléčné
výrobky



Uhynulá zvířata
a zbytky ze zabíjačky



Nerozložitelný materiál
(sklo, plasty, kovy, textil)



Výkaly masožravých
a nemocných zvířat



Děkujeme, že kompostujete biologický odpad a přispíváte ke zlepšení kvality životního prostředí. Díky vašemu zodpovědnému přístupu nekončí biologický odpad, vzácný zdroj živin, na skládce. Kvalitní organické hnojivo, kompost z vašeho kompostéru, pomůže ke zlepšení kvality a úrodnosti půdy v naší zemi.

Pro méně odpadu,
tým JRK



BIOLOGICKÝ ODPAD Z KUCHYNĚ?

Šup s ním na kompost.

V kuchyni vzniká velké množství odpadu, který v nemalé míře zahrnuje zbytky potravin. Slupky a zbytky z ovoce a zeleniny, ale také čajové nálevové sáčky nebo kávová sedlina – to vše obvykle končí v koši spolu s ostatními odpady.

Víte, že biologický odpad z kuchyně můžete účinně přeměnit v kompost a ten využít na zahrádce nebo jej přidat do zeminy pro pokojové květiny? Vrátit tak přírodě alespoň zčásti to, co nám půjčila? Začněme odpad zodpovědně třídit, pokud nám není lhostejné, v jakém prostředí budou naše děti žít.

Pokud o kompostování víte jenom z doslechu, pak vězte, že se jedná o ekologickou recyklaci biologického odpadu z kuchyně a zbytků ze zahrady. Výsledkem je kompost, který když přidáme do půdy, tak ji udržuje v perfektní kondici.



TŘI ZE ČTYŘ PRAVIDEL KOMPOSTOVÁNÍ ZAJISTÍTE POUŽITÍM PŘEKOPÁVAČE KOMPOSTU

Bez překopávače je kompostování jako vaření guláše bez vařečky... pokud nepromícháte všechny ingredience, s výsledkem nebudete spokojeni...

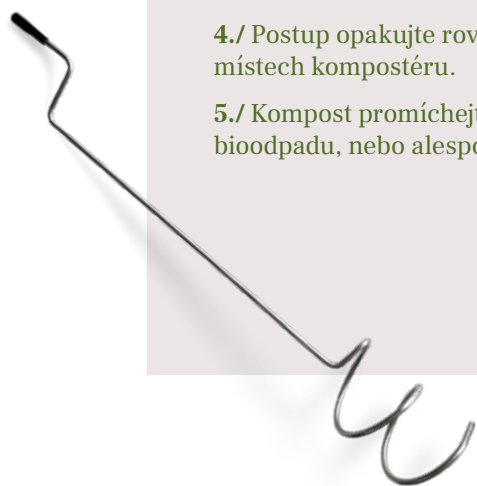
Nenápadný, zároveň však velmi účinný nástroj usnadní práci s kompostovacím materiálem. Díky překopávači vyrobíte kvalitní kompost bez zbytečné námahy, pohodlně a rychleji.

”

JAK POUŽÍVAT PŘEKOPÁVAČ?

- 1./ Otevřete víko kompostéru – můžete otevřít i jednu stranu kompostéru, abyste se dostali do všech částí.
- 2./ Zapíchněte spirálu překopávače a zavrtejte se do bioodpadu.
- 3./ Vytáhněte překopávač – na spirále bude část kompostu ze spodní vrstvy – rozhodte ji na vrchní část.
- 4./ Postup opakujte rovnoměrně ve všech místech kompostéru.
- 5./ Kompost promíchejte při každém vkládání bioodpadu, nebo alespoň jedenkrát týdně.

“



Výhody používání překopávače

- Rychle a pohodlně vyrobíte přírodní hnojivo, které zásadně ovlivní kvalitu vypěstovaných rostlin.
- Je jednoduchý a pohodlný na používání, zvládnou s ním pracovat i děti.
- Spirálový tvar umožní bez námahy provzdušnit i hlubší vrstvy kompostu.
- Je vyroben z odolného materiálu, proto vám bude pomáhat vyrábět kompost dlouhá léta.
- Používáním splníte 3 ze 4 pravidel kompostování (promíchávání, přístup vzduchu, regulování vlhkosti), dosáhnete lepšího rozkladu materiálu, a tím kvalitnějšího výsledku.
- Nemusíte se obávat zápachu a hnití - díky překopávači se tyto projevy eliminují. Bioodpad není hnilící masa, promění se na výživný kompost.



d./ Zajistíme správnou vlhkost

Správná vlhkost je dalším nezbytným požadavkem správného kompostování. Pokud má kompostovaný materiál nedostatek vlhkosti, proces se zpomaluje nebo se přímo zastaví. Pokud je vlhkost nadměrná, dochází k nežádoucímu hnilobnému procesu, někdy až ke zkysnutí kompostu, což se projeví zápachem.

Správná vlhkost úzce souvisí s předchozími podmínkami. Čím je hrubší struktura směsi materiálů, tím může obsahovat vyšší vlhkost, ale také o to déle trvá rozkladný proces. Čím je v kompostu více vody, tím je v něm méně vzduchu (voda vytlačí vzduch z dutinek). Nesmíme zapomenout, že do uzavřeného kompostéru se bez naší pomoci voda nedostane. Proto správnou vlhkost musíme kontrolovat a v případě potřeby ji zvýšit (přednostně zamícháním většího množství vlhkých materiálů nebo politím), nebo snížit přidáním suchých a savých materiálů.

Někdy se nám při kompostování stane, že rozklad neprobíhá podle našich představ. V této kapitole si uvedeme několik nejčastějších chyb, které se při kompostování v kompostérech vyskytují.



”

JEDNODUŠE Z PRAXE

Hrst kompostovaného materiálu stiskneme v ruce. Nesmí nám z něj při tom vytékat voda. Po rozevření ruky by měla směs materiálů zůstat pohromadě. Pokud z něj vytéká voda, je materiál provlhčený a musíme do něj přidat suché, savé a silnější materiály. Pokud se po otevření ruky směs rozsype, můžeme konstatovat, že je suchá a musíme ji dovlhčit.

“

A photograph of a garden bed. The soil is dark and rich, with some small white seedlings emerging. There are several green plants with serrated leaves, possibly parsley or similar herbs, scattered around. A single, rotting apple lies on the left side of the frame. The apple is mostly yellow with some red, and it has a large, dark, irregular hole in its side, indicating it is being eaten by a pest. The text "4. CHYBY PŘI KOMPOSTOVÁNÍ" is overlaid in the center-right of the image.

4. CHYBY PŘI KOMPOSTOVÁNÍ

VYSOUŠENÍ KOMPOSTOVANÉHO MATERIÁLU

”

UNIVERZÁLNÍ ŘEŠENÍ

Kompostovaný materiál překopeme – promícháme. Každé překopání nám provzdušňuje compostovaný materiál, a tím i zvyšuje aktivitu mikroorganismů, teplotu a urychluje rozklad. Při překopávání bychom měli sledovat i zápach a vlhkost materiálu. Zároveň se dají provést i další potřebné korektury.

“



Během letních dnů nebo při kompostování za tepla dochází ke zvýšení vypařování vody z kompostovaného materiálu. Při nízké vlhkosti dochází k výraznému zpomalení, v některých případech až téměř k zastavení rozkladného procesu. Tomu můžete předejít pravidelnou kontrolou vlhkosti. Odpařování snížíme i umístěním kompostéru do stínu. Charakteristickým znakem pro suchý kompost je bělavý plísňový povlak a houbovitý zápach materiálu.

Úprava: ✓

Za přidání čerstvých zelených materiálů (např. čerstvě posekané trávy) nebo tekutiny (rostinného výluhu, vody) kompost promíchat. Snažíme se tím dosáhnout, aby celá směs kompostovaného materiálu byla rovnoměrně vlhká.

PROMOČENÍ A ZÁPACH KOMPOSTOVANÉHO MATERIÁLU

Promočený kompostovaný materiál se snadno pozná podle nepříjemného zápachu. Tento problém vzniká tehdy, když do kompostu dáme velké množství vlhkých dusíkatých materiálů (např. odpad ze zeleniny a ovoce, čerstvě posečená tráva) bez toho, abychom je smíchali se suchými strukturovanými materiály. To vede k absenci vzduchu v kompostu, což způsobuje vznik hniloby a zápachu.

Úprava: ✓

Kompost promíchat a přidat suché a savé materiály hrubší struktury (sláma, hobliny, posekané dřevo, pecky, makovice, skořápky z ořechů, šišky...). I čerstvý kompost nebo zemina dokáže vázat vlhkost a zápach. V případě, že bychom tento problém ignorovali, vznikne nám místo kvalitního kompostu jen nezdravá, mazlavá a zapáchající hmota.





NEDOSTATEČNÁ TEPLOTA

K dosažení teploty 50 až 70 °C, která je nezbytná pro dostatečnou hygienizaci některých druhů materiálů, můžeme dospět pouze tehdy, když najednou kompostujeme minimálně 0,7 až 1 m³ čerstvého materiálu. Může se stát, že i při dostatku materiálu teplota nevystoupí na požadovanou hodnotu, nebo po počátečním nárůstu teplota rychle klesne.

Úprava: ✓

Kompostovaný materiál musíme překopat (promíchat), zkontrolovat vlhkost, popřípadě přidat dusíkaté materiály (např. čerstvě posečenou trávu, kuchyňský biologický odpad, hnůj...). Další možností je přidat rostlinný výluh nebo mikrobiologický startér, tím se může zvýšit činnost bakterií a tím i teplota kompostovací kopy.

NADMĚRNÝ VÝSKYT MUŠEK

Při kompostování kuchyňských biologických odpadů a většího množství odpadů z ovoce se v kompostérech obvykle objeví tzv. vinné mušky. V teple a v bezvětrí se cítí dobře a rozmnožují se velmi rychle.

Úprava: ✓

Kompostovaný materiál je třeba posypat/zakrýt půdou, vyzrálým kompostem, kamennou moučkou... Je dobré, pokud v nádobě vytvoříme průvan (mušky nesnášejí průvan). Nové, čerstvé kuchyňské odpady vždy smíchejme se suchými, uhlíkatými materiály a zahrabme je minimálně 10 cm pod povrch kompostovaného materiálu.



5. KVALITA A POUŽITÍ KOMPOSTU

KDY JE KOMPOST HOTOVÝ

Rychlost výroby kompostu je závislá na dodržování základních podmínek kompostování. V praxi je podle tohoto návodu možné vyrobit kompost v rozmezí od 3 měsíců do 1 roku od založení kompostu.

Vyzrálý kompost je hnědé až tmavě hnědé barvy, drobtovité struktury (je sypký), nezapáchá, ale voní jako lesní půda (má jemnou zemitou vůni).

”

TEST KLÍČIVOSTI

Do nádoby s vlhkým prosetým kompostem vysejeme semínka řechy seté. Pokud během týdne většina semen vyklíčí, můžeme konstatovat, že kompost již neobsahuje žádné látky škodlivé pro rostliny a můžeme jej použít na zahradě. Intenzivní zelené děložní lístky svědčí o vyzrálém kompostu, zatímco žluté nebo hnědé lístky o syrovém. Pokud vyklíčí jen málo semen, musí se kompost podrobit ještě dalšímu rozkladu.

“



POUŽITÍ KOMPOSTU

Použití kompostu záleží na tom, zda je surový nebo vyzrálý. Surový kompost ještě nemá navázané živiny na organickou hmotu, a proto při jeho používání hrozí poškození (spálení) rostlin. Proto ho používáme hlavně na podzim, když ze záhonů odstraníme pěstované rostliny. Vyzrálý kompost můžeme použít kdykoliv během sezóny ke všem rostlinám kromě těch, které potřebují kyselý substrát. Kompost, který vyrobíme do 1 roku, bude mít totiž pH neutrální až mírně zásadité. Na dostatečné zásobení půdy živinami stačí 1–2 cm vrstva kompostu ročně, což je 10–20 litrů kompostu na 1 m². Kompost je nejvhodnější aplikovat v menších, ale opakovaných dávkách.

Kompost na půdu aplikujeme v rovnoměrné vrstvě. Nedoporučuje se zaořádání nebo zarývání hluboko do půdy, ale jen jemné rozorání po povrchu, například hráběmi nebo kultivátorem. V případě, že máme malé množství kompostu na celoplošnou aplikaci, použijeme kompost přímo do výsevných rýh nebo jamek na výsadbu.

Tabulka č. 2: Doporučené množství kompostu podle náročnosti rostlin na živiny.

NÁROČNOST ROSTLIN NA ŽIVINY	MNOŽSTVÍ KOMPOSTU V l/1 m ²
Nenáročné rostliny	4–6
Středně náročné rostliny	7–10
Náročné rostliny	10–15

KOMPOSTOVÁNÍ KROK ZA KROKEM



Vyberte vhodné místo.



Postavte kompostér.



Koš na třídění bioodpadu mějte v kuchyni po ruce.



Odpad z kuchyně (i s kompostovatelným sáčkem) vhaďte do kompostéru.

Na jaře a na podzim si připravte zásobu suchého bioodpadu – štěpka, tráva, piliny.



Přidejte suchý bioodpad.

Promíchejte překopávacím nebo vidlemi.



Přidejte vytríděný odpad z kuchyně.



Zkontrolujte vlhkost kompostu – ruční test str. 18

Všechno promíchejte překopávacím nebo vidlemi.

Přidejte k němu suchý bioodpad.



Přidejte vytríděný bioodpad.

Všechno promíchejte překopávacím nebo vidlemi.

Otevřete kompostér a vyberte spodní vrstvu kompostu.



Větší nerozložené části vložte zpět do kompostéru a promíchejte s ostatním odpadem.

Kompost prosejte.

HOTOVO!



MÁ TO SMYSL

Pravidelným používáním kompostu:

- › Zajišťujeme rostlinám dostatek živin během celého vegetačního období v takové formě a v takovém poměru, který jim nejvíce vyhovuje.
- › Udržujeme a vylepšujeme mechanicko-fyzikální vlastnosti půdy, její pórovitost a především její schopnost udržovat vlhkost.
- › Vylepšujeme chemické a fyzikálně-chemické vlastnosti půdy. Organická hmota obsažená v kompostu dokáže vázat těžké kovy a částečně i dusičnany, a tím omezuje jejich přísun do rostlin.
- › Podporujeme biologickou činnost v půdě tím, že zvyšujeme množství půdních mikroorganismů.
- › Obohacujeme půdu o organické látky a humus.
- › Humus zvyšuje odolnost půdy proti okyselení, což je důležité v oblastech postižených emisemi z průmyslových činností.

